

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра технологій виробництва молока та м'яса

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету тваринництва
та водних біоресурсів

Руслан КОНОНЕНКО

“16” 05 2024 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри технологій
виробництва молока та м'яса
Протокол № 5 від “14”_05_2024 р.

Завідувач кафедри

Анатолій УГНІВЕНКО

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Технологія
виробництва і переробки
продукції тваринництва»

Анна ЛИХАЧ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Галузь знань	20 «Аграрні науки та продовольство»
Спеціальність	204 - «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
Освітня програма	«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
Факультет	Тваринництва та водних біоресурсів
Розробник:	Носевич Д. К., доцент кафедри технологій виробництва молока та м'яса, кандидат с.-г. наук, доцент

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

«Управління продуктивністю великої рогатої худоби»

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>магістр</i>	
Спеціальність	<i>204 - «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»</i>	
Освітня програма	<i>Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	20 год.	
Практичні, семінарські заняття		
Лабораторні заняття	20 год.	
Самостійна робота	80 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета навчити студентів існуючим прийомам отримання високопродуктивних тварин, забезпечення оптимального балансу фізіологічних процесів в їх організмі та управління ростом, відтворенням та молочною продуктивністю великої рогатої худоби.

Завдання вивчення дисципліни передбачають: використання прийомів розведення для отримання тварин з бажаним генетичним потенціалом; управління формуванням рубцевого травлення та метаболізмом рубця; управління ростом та розвитком телят і молодняку; прийоми управління відтворенням у молочному і м'ясному скотарстві, управління молочною та м'ясною продуктивністю, хімічним складом молока та морфологічним складом м'яса великої рогатої худоби.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен володіти комплексом знань щодо формування продуктивності великої рогатої худоби та вміти планувати одержання продукції бажаної якості, аналізувати загальний стан тварин на фермі і приймати рішення щодо застосування прийомів впливу на тварин з метою забезпечення запланованих виробничих показників.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми професійної діяльності з технології виробництва і переробки продукції тваринництва у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 4 - Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації, отриманої з різних джерел.

спеціальна (фахова) компетентність (СК):

СК 10 - Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1 - Оцінювати та забезпечувати якість та безпечність технологій виробництва продукції тваринництва, кормів та кормових засобів, рівнів живлення тварин та продукції тваринного походження;

ПРН 3 - Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та продуктів в сфері тваринництва та в ширших мультидисциплінарних контекстах;

ПРН 5 - Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані;

ПРН 10 - Нести відповідальність за розвиток професійних знань і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
 – повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Біологічні основи управління продуктивністю худоби														
Тема 1. Формування продуктивності та біологічні особливості великої рогатої худоби в онтогенезі.	1	12	2		2		8							
Тема 2. Живлення великої рогатої худоби і управління метаболізмом рубця.	2	12	2		2		8							
Тема 3. Формування продуктивного потенціалу великої рогатої худоби методами розведення.	3	12	2		2		8							
Тема 4. Критерії контролю продуктивності та перебігу фізіологічних процесів у великої рогатої худоби.	4	12	2		2		8							
Тема 5. Стимулятори продуктивності та їх застосування у скотарстві.	5	12	2		2		8							
Разом за змістовим модулем 1		60	10		10		40							
Змістовий модуль 2. Технологічні прийоми управління продуктивністю худоби														
Тема 1. Спрямоване вирощування худоби на м'ясо. Управління м'ясною продуктивністю великої рогатої худоби.	6	12	2		2		8							
Тема 2. Організація відтворення в стаді. Управління відтворювальною здатністю тварин.	7	12	2		2		8							
Тема 3.	8	12	2		2		8							

Повнорационні кормосуміші. Управління годівлею на фермі.													
Тема 4. Забезпечення високої молочної продуктивності і управління вмістом жиру та білка в молоці.	9	12	2		2		8						
Тема 5. Організація управління технологічними процесами в скотарстві. Застосування дистанційних методів контролю.	10	12	2		2		8						
Разом за змістовим модулем 2		60	10		10		40						
Усього годин		120	20		20		80						

3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вплив статі та віку на продуктивність тварин.	2
2	Вплив породи та схрещувань на продуктивність тварин. Складання схем промислового схрещування та їх аналіз.	2
3	Планування відтворення в стаді, синхронізація охоти, діагностика тільності.	2
4	Аналіз годівлі та корегування раціонів телят і молодняка. Складання раціонів для спрямованого вирощування на м'ясо.	2
5	Корегування раціону корів з урахуванням продуктивності та біохімічних показників крові і молока.	2
6	Аналіз структури приготування та сортування коровами загальнозмішаного раціону з використанням пенсильванського сепаратора кормів.	2
7	Оцінка стану рубця. Визначення перетравності раціону шляхом аналізу екскрементів.	2
8	Управління якістю молока. Оцінювання стану вим'я корів та процесу доїння в доїльному залі.	2
9	Аналіз комфортності утримання та впливу освітлення і мікроклімату на продуктивність тварин.	2
10	Використання комп'ютерних систем управління молочним стадом.	2
Всього		20

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Індивідуальні особливості росту і продуктивності тварин	8
2	Успадкування і мінливість величини надоїв і хімічного складу молока	8
3	Вплив сезону року на продуктивність і відтворювальну здатність великої рогатої худоби	8
4	Оцінювання вгодованості корів	8
5	Побудова лактаційних кривих і їх аналіз	8
6	Біотехнологічна характеристика порід великої рогатої худоби	8
7	Нейрогуморальна регуляція статевого циклу великої рогатої худоби	8
8	Роль гормонів у формуванні м'ясної і молочної продуктивності	8
9	Стимулятори м'ясної продуктивності тварин	8
10	Схеми та препарати для синхронізації статевого циклу самиць великої рогатої худоби	8
Всього		80

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист лабораторних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія);
- практичний метод (лабораторні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист лабораторних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

Методичне забезпечення для повного надання і засвоєння студентами знань з дисципліни «Управління продуктивністю великої рогатої худоби» здійснюється завдяки розробленому навчально-методичному комплексу, його робочої програми, конспекту лекцій з дисципліни, методичним рекомендаціям щодо виконання завдань на лабораторних заняттях, основної та допоміжної літератури.

Для дистанційного навчання і самостійної підготовки студентів, з дисципліни «Управління продуктивністю великої рогатої худоби» розроблено електронний навчальний курс на платформі дистанційного навчання Elearn (<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2880>)

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Теорія і практика нормованої годівлі великої рогатої худоби / В.І. Костенко зі співавт. Житомир : ПП «Рута», 2012. 860 с.
2. Наукові засади відтворювання поголів'я великої рогатої худоби м'ясних порід / А. М. Угнівенко, Л. А. Коропець, С. Ю. Демчук, Д. К. Носевич. К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2017. 400 с.
3. М'ясна продуктивність великої рогатої худоби: монографія / О.І. Колісник, А.М. Угнівенко, Т.А. Антонюк, В.Г. Прудніков. К. : ЦП «Компринт», 2018. 429 с.
4. Угнівенко А.М., Колісник О.І., Носевич Д.К. Наукові і практичні основи підбору батьків у спеціалізованому м'ясному скотарстві. Монографія. К.: ЦП «Компринт», 2021. 400 с.
5. Угнівенко А.М., Колісник О.І., Антонюк Т.А., Носевич Д.К., Кос Н.В. Виробництво екологічно безпечної продукції скотарства: підручник. К. : ЦП «Компринт», 2022. 450 с.

Додаткова література

1. Костенко В.І., Петрова О.І. Формування м'ясної продуктивності та якості яловичини за маломолочного вирощування телят. Київ. ФОП «Ямчинський О.В.», 2021. 194 с.

2. Костенко В.І. Технологічні ознаки розвитку вим'я у молочних корів. К. : ПП «Мастер Принт», 2018. 343 с.
3. Угнівенко А.М., Носевич Д.К. М'ясне скотарство України. К. : «Інтерконтиненталь Україна», 2013. 324 с.
4. Формування молочного стада з програмованою продуктивністю / М.В. Зубець, Й.З. Сірацький, Я.Н. Данилків. К. : Урожай, 1994. 224 с.
5. Інтер'єр сільськогосподарських тварин: Навчальний посібник для підготовки фахівців напряму “Зооінженерія” у вищих навч. закладах I-IV рівнів акредитації / Й.З. Сірацький, Є.І. Федорович, Б.М. Гопка та ін. К. : Вища освіта, 2009. 280 с.
6. Угнівенко А.М., Петренко С.М., Носевич Д.К., Токар Ю.І. Наукові основи розвитку м'ясного скотарства в Україні. К. : ЦП «КОМПРІНТ», 2016. 330 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронні ресурси кафедри технологій виробництва молока та яловичини (<https://nubip.edu.ua/node/19874>).
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua).
3. Національна Наукова сільськогосподарська бібліотека НААН (<http://www.dnsgb.com.ua>).
4. Електронна бібліотека видавництва Elsevier (<http://www.elsevier.com>)
5. Моніторинг залишкових кількостей небезпечних препаратів та речовин (<https://dpss.gov.ua/bezpechnist-harchovih-produktiv-ta-veterinarna-medicina/monitoring-zalishkovih-kilkostej>)
6. Контроль використання заборонених препаратів (http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nvlnuvmbvn_2018_20_88_11.pdf)